

MILIEU- EN NATUURRAAD VAN VLAANDEREN

Advies

van 14 oktober 2002

**over het ontwerp van decreet
houdende maatregelen tot behoud
van de erfgoedlandschappen**

D/2002/7080/A46

Overname wordt verwelkomd, mits bronvermelding

© 2002 Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen
Kliniekstraat 25, 4de verdieping
B-1070 Brussel
tel. 02-558 01 30
fax 02-558 01 31
e-mail: info@minaraad.be
internet: www.minaraad.be

Inhoud

I. Inleiding 5

II. Advies hoofdlijnen 7

II.1 Beleidscontext 7

II.2 Eerste spoor: bescherming van landschappen 9

II.3 Tweede spoor: algemene landschapszorg 9

II.4 Derde spoor: behoud van erfgoedlandschappen 11

III. Artikelsgewijze bespreking 15

I. Inleiding

De MiNa-Raad ontving op 25 juli 2002 de adviesvraag van de Vlaamse minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken betreffende het ontwerp van decreet houdende maatregelen tot behoud van de erfgoedlandschappen. De adviesvraag formuleerde geen adviestermijn. Met voorliggend advies goedgekeurd op de Raad van 14 oktober 2002 komt de Raad tegemoet aan de adviesvraag.

Het ontwerp van decreet verruimt de doelstellingen van het decreet betreffende de landschapszorg tot het behoud van erfgoedlandschappen.¹ Het ontwerpdecreet gaat er van uit dat het cultuurhistorisch of erfgoedaspect van het landschap zodanig belangrijk is dat het voor de toekomstige generaties behouden moet blijven en zelfs hersteld moet worden.

Voor eerdere adviezen inzake landschapszorg verwijst de Raad onder meer naar zijn advies van 7 september 2000 over het voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet houdende bescherming van landschappen.

Voorliggend advies is opgebouwd uit twee grote delen. In het eerste deel geeft de Raad zijn advies op hoofdlijnen. Een tweede deel bevat de bespreking van de diverse artikelen van het ontwerp van decreet. Het ABVV, het ACLVB, het ACV, de UNIZO en het VEV houden zich bij dit advies. De Boerenbond formuleert standpunten.

Prof. Dr. Rudi Verheyen
Voorzitter MiNa-Raad

1) Decreet van 16 april 1996 betreffende de landschapszorg, gewijzigd bij het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu, bij het decreet houdende diverse bepalingen van 8 december 2000 en bij het decreet van 21 december 2001 (verder landschapsdecreet).

II. Advies hoofdlijnen

II.1 Beleidscontext

[1] **Uitbreiding naar behoud van erfgoedlandschappen.** Het ontwerp van decreet voegt aan het landschapsdecreet een luik toe over het behoud van erfgoedlandschappen (en ankerplaatsen). De Vlaamse regering krijgt de bevoegdheid tot aanduiding van de ankerplaatsen in Vlaanderen. Ankerplaatsen zijn de meest waardevolle landschappen, geïnventariseerd in de landschapsatlas.² Deze aanduiding creëert rechtsgevolgen voor de administratieve overheid. Pas wanneer een ankerplaats is afgebakend in de ruimtelijke uitvoeringsplannen of de plannen van aanleg wordt de ankerplaats beschouwd als een erfgoedlandschap (cf. par. 7).³ Het ontwerpdecreet koppelt aan de erfgoedlandschappen automatisch de maatregelen inzake het beheer van beschermde landschappen.

Voorliggend ontwerp van decreet betekent de tweede, belangrijke verruiming van het landschapsdecreet. Op 7 september 2000 bracht de Raad zijn advies uit over het ontwerp van decreet tot wijziging van het landschapsdecreet. Naast een versoepeling van de beschermingsprocedure betekende dit ontwerpdecreet de uitbreiding van de doelstellingen naar een algemene zorg voor het landschap (ook buiten de beschermde gebieden). Concreet houdt dit in dat het landschapsdecreet momenteel uit gaat van drie sporen met name:

2) Nieuwe impulsen voor de landschapszorg. De Landschapsatlas, baken voor een verruimd beleid. Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap: Afdeling

Monumenten en Landschappen. Brussel 2001
3) Volgens de procedures van het decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke

ordering of het decreet betreffende de ruimtelijke ordening gecoördineerd op 22 oktober 1996.

- 1) de bescherming van landschappen (hoofdstuk II, III en IV en V van het landschapsdecreet),
- 2) de maatregelen voor algemene landschapszorg (hoofdstuk VII),
- 3) het behoud van erfgoedlandschappen (hoofdstuk VI).

[2] **Beleidsnota Landschappen.** De beleidsnota “Monumenten, Landschappen en Archeologie 2000-2004” kondigde reeds aan dat de ankerplaatsen een prioritaire plaats zullen krijgen in het beschermingsbesluit. Het zijn complexen van erfgoedwaarden die ofwel én een ensemble vormen én gaaf én representatief zijn ofwel uniek zijn. Ze zijn de meest waardevolle landschappen vanuit cultuurhistorische en abiotische (geologie, reliëf, hydrografie) invalshoek. De beleidsnota stelt verder dat de landschapsatlassen – in samenspraak met de minister van Ruimtelijke Ordening – een vertaling zullen vinden in de ruimtelijke uitvoeringsplannen via de structuurplannen op de geëigende niveaus. Volgens de beleidsnota verkrijgt de landschapszorg via deze inschrijving in de ruimtelijke planning een ruimere juridische draagwijdte en een grotere effectiviteit. Doelstelling is om “alle ankerplaatsen te beschermen door ze via geëigende stedenbouwkundige voorschriften, die beantwoorden aan de karakteristieken van de betrokken landschappen, te integreren in de ruimtelijke uitvoeringsplannen op de verschillende niveaus”.

[3] **Algemene appreciatie.** De Raad erkent het belang van de cultuurhistorische waarde of erfgoedwaarde van landschappen. Zeker in het kleine en dichtbevolkte Vlaanderen waar de landschappelijke eigenheid van onderscheiden regio’s meer en meer verwaterd is dit van belang. De Raad is daarom ook voorstander van de integratie van het landschapsbeleid in de ruimtelijke ordening (zie par. 8). Dit mag evenwel niet ten koste gaan van de bescherming van landschappen op zich (zie par. 4). Algemeen meent de Raad evenwel dat er nood is aan meer verduidelijking van de doelstellingen van het landschapsdecreet. Ook de afstemming met andere wetgeving in het buitengebied is voor de Raad onvoldoende doorgevoerd (zie par. 10 en 11).

STANDPUNT BOERENBOND

Het feit dat er nog steeds een juridisch en feitelijk onderscheid gemaakt wordt tussen natuurbehoud en landschapszorg strookt niet met de werkelijkheid, daar beide beleidsdomeinen mekaar zeer sterk overlappen en beide zeer verregaande praktisch identieke gevolgen hebben op het vlak van eigendoms- en gebruiksrecht. Het gaat om de totale “bescherming” van het buitengebied in een ongezonde concurrentie tussen twee bijna identieke beleidsdomeinen waartussen het buitengebied geplet wordt. Dit ontwerp van decreet is duidelijk overdreven en getuigt van al te groot wantrouwen tegenover de mensen die leven en werken in het buitengebied. Nieuwe wetgeving wordt gebruikt om te remediëren aan onzorgvuldig bestuur.

II.2 Eerste spoor: bescherming van landschappen

- [4] **Aandacht voor het eerste spoor: de beschermde landschappen.** Een eerste belangrijk spoor in het landschapsdecreet betreft de bescherming van landschappen (hoofdstuk II, III, IV en V). Een landschap, dat van algemeen belang is wegens zijn natuurwetenschappelijke, historische, esthetische of sociaal-culturele waarde, kan worden beschermd met inbegrip van een overgangszone die deze waarden van het landschap ondersteunt (artikel 5). Zoals in de memorie van toelichting bij het ontwerpdecreet duidelijk wordt gesteld zijn de resultaten inzake de bescherming van landschappen momenteel vrij bescheiden. De totale oppervlakte van alle beschermde landschappen bedraagt slechts 2,7% van het Vlaamse Gewest. De memorie van toelichting wijst terecht op diverse knelpunten in de beschermingsprocedure: “Vele beschermingsbesluiten werden met succes aangevochten bij de Raad van State of blijken nadien door de strafrechter onwettig te worden verklaard wegens procedurefouten.” De memorie van toelichting besluit dat dit voor een deel de werking van het decreet hypothekeert.

Het uitgangspunt van het ontwerp van decreet is dan ook om in de toekomst minder gebruik te maken van de techniek van bescherming als landschap. Het is de bedoeling vooral in te gaan op het nieuwe, derde spoor van “aanduiding van ankerplaatsen” en “afbakening van erfgoedlandschappen”. De memorie van toelichting stelt verder dat “de bescherming als landschap op dit moment echter nog niet totaal mag worden uitgeschaald, nu er nog geen ervaring bestaat over de doeltreffendheid van de nieuwe techniek.”

De Raad erkent de knelpunten in de procedure voor bescherming van landschappen. De Raad betreurt evenwel dat de uitwerking van een nieuw, derde spoor van het landschapsdecreet (de afbakening van erfgoedlandschappen) gekoppeld wordt aan een verminderde aandacht voor de bescherming van landschappen. Het ontwerp decreet laat zelfs de mogelijkheid open dat dit eerste spoor in de toekomst volledig zou worden opgeheven. De Raad pleit nadrukkelijk voor het behoud en voor de verdere operationalisering van het eerste spoor van het landschapsdecreet met name de bescherming van landschappen. De Raad vraagt aandacht voor het wegwerken van de huidige knelpunten in de beschermingsprocedure.

II.3 Tweede spoor: algemene landschapszorg

- [5] **Verdere operationalisering van het tweede spoor: de algemene landschapszorg.** Het tweede beschermingsspoor van het landschapsdecreet betreft de algemene landschapszorg (hoofdstuk VI). Het gaat over het stimuleren van het behoud, het herstel en de ontwikkeling van cultuurhistorische, fysisch-geografische en esthetische landschapswaarden en kleine landschapselementen – ongeacht de ruimtelijke bestemming. De Raad stelt vast dat er dringend nood is aan de verdere operationalisering van dit instrument van “algemene landschapszorg”.

Het ontwerp van decreet inzake erfgoedlandschappen stelt geen specifieke aanpassingen voor aan de bepalingen inzake algemene landschapszorg. Niettemin stelt de Raad vast dat in artikel 33 van het ontwerp van decreet een zorgplicht inzake ankerplaatsen wordt ingebouwd. Deze zorgplicht is vergelijkbaar met artikel 14 van het natuurdecreet. De verschillende vergunningverlenende overheden of toezichthoudende overheden moeten bij het uitvoeren van werken en het verlenen van vergunningen zorg voor de ankerplaats in acht nemen. In het kader van een goede invulling van het “horizontaal landschapsbeleid” is er volgens de Raad nood aan de uitwerking van horizontale maatregelen met onder meer een efficiënte invulling van het afwegingskader of de landschapstoets. De Raad betreurt dat het ontwerp van decreet dit afwegingskader louter uitwerkt voor erfgoedlandschappen. Bovendien stelt de Raad vast dat ook in het nieuwe artikel 8 sprake is van zorg voor het landschap.

De Raad stelt voor om een volwaardig afwegingskader voor landschap uit te werken in de context van de reeds bestaande bepalingen in hoofdstuk VI “algemene landschapszorg” van het landschapsdecreet. De Raad verwijst hieromtrent naar de verdere invulling van de algemene zorg voor natuur (het zorgprincipe en standstill- principe van het natuurdecreet).⁴

Afsluitend uit de Raad zijn algemene bezorgdheid voor de huidige invulling en positionering van de *algemene zorgplicht voor landschap, voor natuur en bos*. Het blijft nog steeds “zachte wetgeving” die moeilijk “hard” te maken is ten opzichte van de andere belangen. Dit zou onder meer opgevangen kunnen worden door bepaalde maatregelen uit de algemene zorgplicht te vertalen in een bindende stedenbouwkundige verordening (bijvoorbeeld het behoud van KLE’s,...).

STANDPUNT BOERENBOND

Er zijn verschillende toetsen in bestaande en ontworpen wetgevingen, cfr. de natuurtoets, de landschapstoets, de watertoets. Aldus wordt de ruimtelijke bestemming op overdreven wijze uitgehold en kan moeilijk gesproken worden van “zachte wetgeving”. Het gaat om harde wetgeving ter bescherming van “zachte” waarden met harde juridische en financiële gevolgen voor eigenaars en gebruikers.

4) Decreet van 19 juli 2002 houdende wijziging van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu, van het bosdecreet van 13 juni 1990, van het decreet van 16 april 1996 betreffende de landschapszorg, van het decreet van	21 december 1988 houdende oprichting van de Vlaamse Landmaatschappij, van de wet van 22 juli 1970 op de ruilverkaveling van landeigendommen uit kracht van wet zoals aangevuld door de wet van 11 augustus 1978 houdende bijzondere bepalingen eigen	aan het Vlaamse Gewest, van het decreet van 28 juni 1985 betreffende de milieuvergunning en van het decreet van 23 januari 1991 inzake de bescherming van het leefmilieu tegen de verontreiniging door meststoffen . BS 31.08.02.
---	--	---

II.4 Derde spoor: behoud van erfgoedlandschappen

- [6] **Aanduiding van ankerplaatsen.** Het ontwerpdecreet voorziet de aanduiding van ankerplaatsen bij besluit van de Vlaamse regering. De ankerplaatsen zijn momenteel reeds geïnventariseerd in de landschapsatlas. Het gaat om ongeveer 220.000 ha of meer dan 16% van het Vlaamse Gewest. Het gaat bijna steeds om omvangrijke landschappen. De gemiddelde oppervlakte van een ankerplaats bedraagt 580 ha.

Het ontwerp van decreet gaat ervan uit dat reeds vanaf de datum van publicatie in het Belgisch Staatsblad van het besluit tot voorlopige aanduiding binnen de ankerplaatsen rechtsgevolgen gelden voor de administratieve overheden. Het betreft het voorkomen van vermijdbare en van onvermijdbare schade, het nemen van mitigerende en compenserende maatregelen (artikel 35), het integreren van de ankerplaatsen in de ruimtelijke uitvoeringsplannen (artikel 36) en het bijhouden van een register en aanbrengen van een herkenningsteken (artikel 38). Het aanduidingsproces voorziet ruime bestuurlijke advisering, maar geen openbaar onderzoek.

De Raad erkent het belang van de cultuurhistorische waarde of erfgoedwaarde van landschappen. De Raad vindt het aldus positief dat een decretaal initiatief genomen wordt tot aanduiding van ankerplaatsen. De Raad stelt vast dat er geen openbaar onderzoek wordt ingevoegd in de procedure voor aanduiding van ankerplaatsen. De Raad kan dit onderschrijven binnen de huidige voorwaarden met name (1) de aanduiding van ankerplaatsen heeft slechts rechtsgevolgen voor openbare besturen én (2) een ruime bestuurlijke advisering wordt voorzien. De Raad wijst op het belang van de tweede fase met name de afbakening van ankerplaatsen als erfgoedlandschappen, waarbij onder meer een volwaardig openbaar onderzoek wordt voorzien (zie volgende paragrafen).

STANDPUNT BOERENBOND

Ruimtelijke ordening is een facetwetgeving en dreigt via dit ontwerp van decreet gebruikt te worden als vehikel voor sectorale bevoegdheden. Dit is in strijd met artikel 4 van het decreet van 18 mei 1999 dat stelt dat de verschillende activiteiten tegen elkaar worden afgewogen en dat er rekening wordt gehouden met de ruimtelijke draagkracht, de gevolgen voor het leefmilieu en de culturele, economische, esthetische en sociale gevolgen. Dit is des te erger omdat de overheid de waarborgen voor eigenaars en gebruikers neergelegd in het landschapsdecreet wil uitschakelen voor de erfgoedlandschappen.

- [7] **Afbakening van erfgoedlandschappen.** Van zodra de ankerplaatsen zijn opgenomen in de ruimtelijke uitvoeringsplannen worden ze beschouwd als erfgoedlandschappen. Hierbij geldt onder meer een verbod op handelingen die een erfgoedlandschap kunnen vernietigen, die het karakter van een erfgoedlandschap kunnen wijzigen of die schade kunnen toebrengen aan een typisch landschapskenmerk van een erfgoedlandschap (artikel 37). Bovendien worden alle maatregelen inzake het beheer van beschermde land-

schappen (oprichting van een beheerscommissie, opstellen van een beheersplan, verlenen van een onderhouds- en landschapspremie) ook automatisch van toepassing voor erfgoedlandschappen. De memorie van toelichting stelt dat de beschermingsmogelijkheden hierdoor sterk verruimd worden.

De totale oppervlakte van erfgoedlandschappen is niet gekend aangezien het proces afhangt van de integratie van de ankerplaatsen in de ruimtelijke uitvoeringsplannen. Als bovengrens geldt de huidige oppervlakte ankerplaatsen (220.000 ha). De theoretische ondergrens voor de oppervlakte erfgoedlandschappen bedraagt nul ha (bij volledig mislukken van het integratieproces).

De Raad formuleert in onderliggende paragrafen aanbevelingen omtrent erfgoedlandschappen én de integratie met ruimtelijke ordening (par. 8), de koppeling met het beheer van beschermde landschappen (par. 9) en de schrapping van de schaderegeling (par. 10).

- [8] **Integratie ruimtelijk ordening.** De Raad staat positief tegenover het integratiespoor via ruimtelijke ordening. De ankerplaatsen – geïnventariseerd in de landschapsatlas – vormen de basis voor de uitwerking van ruimtelijke uitvoeringsplannen voor erfgoedlandschappen. Integratie in de ruimtelijke uitvoeringsplannen betekent evenwel afweging van de sectoriële landschapsaspecten met de andere ruimtegebruikers. Dit betekent dat momenteel moeilijk voorspelbaar is wat de ruimtelijke impact zal zijn van erfgoedlandschappen. De Raad vraagt een volwaardige en onderbouwde afstemming met alle andere open ruimtegebruikers.

Het ontwerpdecreet doet volgens de Raad geen uitspraak over op welk niveau de uitwerking van ruimtelijke uitvoeringsplannen nagestreefd wordt. De Raad pleit voor “de afbakening van erfgoedlandschappen op het niveau van de gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen”. Provincies en gemeenten kunnen verder verfijnen.

De Raad vraagt alleszins dat vermeden wordt dat de integratie van erfgoedlandschappen in het ruimtelijk beleid zou resulteren in een bestemming zoals de “landschappelijk waardevol agrarische gebieden” op het gewestplan. Dit bestemmingsvoorschrift blijkt in de praktijk een lege doos te zijn en heeft weinig of geen positieve gevolgen gehad voor de landschappelijke kwaliteit van de als dusdanig aangeduide gebieden. Daarom is het van belang dat bij de integratie-oefening naast bestemmingsvoorschriften ook maatregelen inzake inrichting en beheer worden uitgewerkt voor erfgoedlandschappen, conform de mogelijkheden van de nieuwe ruimtelijke uitvoeringsplannen volgens het decreet ruimtelijke ordening.

Tenslotte vraagt de Raad dat de landschapsatlas in het algemeen sterker betrokken wordt bij het ruimtelijk beleid. Alleszins dienen de resultaten van de landschapsatlas mee genomen te worden in de geplande evaluatie van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen. Bovendien dient de landschapsatlas nu reeds te worden meegenomen in opmaak van gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen (voor onder meer de stedelijke gebieden).

STANDPUNT BOERENBOND

Het integratiespoor in ruimtelijke ordening kan ruimtelijk beleid laten verwor- den tot een soort sectorbeleid milieu en natuur.

Het is een illusie te stellen dat er een volwaardige en onderbouwde afstemming met alle andere open ruimtegebruikers moet gebeuren. Dit wil men juist door dit decreet, dat de geëigende inspraak en procedure van het landschapsdecreet wil vermijden, onmogelijk maken. De vraag is ook op welk niveau de ruimtelijke uitvoeringsplannen zullen worden genomen. Best op gewestelijk niveau, want volgens het RSV worden agrarische en natuurlijke structuur ook in gewestelijke RUP's afgebakend.

- [9] **Maatregelen.** De Raad heeft bedenkingen bij de automatische koppeling die in het ontwerp van decreet wordt voorzien tussen de afbakening van erfgoedlandschappen en de maatregelen inzake beheer van beschermde landschappen. Artikel 39 regelt dat hoofdstuk v (betreffende het beheer van definitief beschermde landschappen - met uitzondering van artikel 18) én artikel 19 en 20 van toepassing zijn op erfgoedlandschappen. Het betreft de oprichting van een beheerscommissie en het opstellen van een beheersplan (artikel 16), de mogelijkheid van financiële vergoedingen, onderhoudspremies of landschapspremies (artikel 17).

De Raad wijst erop dat de koppeling niet gelegd wordt met hoofdstuk III – beschermingsvoorschriften. Niettemin meent de Raad uit de memorie van toelichting op te kunnen maken dat de afbakening van erfgoedlandschappen in de plaats zou treden van de bescherming van landschappen (zie ook par. 3). Dit zou kunnen betekenen dat de automatische koppeling, voorzien in artikel 39, leidt tot het automatisch verlenen van het statuut van ‘beschermd landschap’ aan de erfgoedlandschappen. De Raad wijst op de onduidelijke maar mogelijks vergaande gevolgen van deze koppeling. Bovendien stelt de Raad vast dat het ontwerpdecreet de schaderegeling voor beschermde landschappen niet voorziet voor ankerplaatsen (zie volgende paragraaf). De Raad meent dat veeleer de nadruk moet gelegd worden op de ruimtelijke vertaling van erfgoedlandschappen in de ruimtelijke uitvoeringsplannen (maatregelen voor bestemming, inrichting en beheer cf. par.8). De Raad stelt hierbij nogmaals dat dit niet ten koste mag gaan van de bescherming van landschappen (cf. par. 4).

- [10] **Schadevergoeding, verwerving of onteigening.** In voorgaande paragraaf is reeds aangetoond dat artikel 39 zorgt voor de automatische koppeling van de maatregelen voor beheer van beschermde landschappen aan de afbakening van erfgoedlandschappen. Hierop voorziet het ontwerp van decreet één uitzondering met name artikel 18 van het landschapsdecreet. Dit betekent dat de mogelijkheden voor onteigening, verwerving en schadeloosstelling zoals voorzien voor de beschermde landschappen niet van toepassing is in de erfgoedlandschappen. De memorie van toelichting gaat ervan uit dat de finaliteit ligt bij de uitvoering in het kader van de ruimtelijke ordening. De memorie van toelich-

ting stelt verder dat de planschaderegeling van de ruimtelijke ordening van toepassing is bij de opmaak van ruimtelijke uitvoeringsplannen. De Raad meent dat dit niet het geval is aangezien de erfgoedlandschappen zullen aangeduid worden als overdruk op de bestemmingsplannen en er dus geen sprake is van planschade volgens het decreet ruimtelijke ordening.

STANDPUNT BOERENBOND

De schadevergoedingsregeling in het huidige landschapsdecreet is nu reeds zeer beperkt. Er is ook geen planschadevergoeding bij herbestemmen van agrarisch gebied naar groengebied. De overheid kan niet steeds nieuwe erfdienstbaarheden opleggen, terwijl de vergoedingsregelingen die in het vooruitzicht gesteld worden maar een fractie van de schade vergoeden en vaak budgettair niet haalbaar zijn, zodat ze niet uitgevoerd worden. Beter is te doen aan sober beleid.

- [11] **Financiële maatregelen.** Tenslotte wijst de Raad ook op de financiële maatregelen (o.a. landschapspremie) die voor beschermde landschappen momenteel voorzien zijn in het landschapsdecreet. Onderzocht dient te worden in hoeverre deze maatregelen ook voorzien kunnen worden voor de erfgoedlandschappen (onder meer in het kader van het Programma voor Plattelandsontwikkeling. De Raad wees reeds in zijn advies van 7 september 2000 over het decreet tot wijziging van het decreet houdende bescherming van landschappen op de noodzakelijke afstemming tussen de verschillende (financiële) maatregelen in het buitengebied.

III. Artikelsgewijze bespreking

[12] **Artikel 24** legt de wetenschappelijke criteria vast die gelden voor de aanduiding van ankerplaatsen bij besluit van de Vlaamse regering. De Vlaamse regering kan een landschap dat van algemeen belang is aanduiden als een ankerplaats wegens zijn (1) natuurwetenschappelijke, (2) historische, (3) esthetische of (4) sociaal-culturele waarde. Deze criteria zijn volledig dezelfde als de criteria die gelden voor de bescherming van landschappen (artikel 5 landschapsdecreet).

De Raad wijst erop dat de ankerplaatsen momenteel reeds geïnventariseerd zijn in de landschapsatlas. Hierbij is doelbewust het natuuraspect niet betrokken. Zoals de memorie van toelichting terecht stelt “maakt dit de landschapsatlas complementair met aanverwante beleidsdomeinen zoals natuurbehoud en zachte recreatie en biedt zo een eigen invalshoek en een toegevoegde waarde aan de verschillende beleidsinitiatieven in de open ruimte”. De Raad hecht veel belang aan deze complementariteit, die door bovenstaand voorstel in gedrang komt.

Bovendien vindt de Raad het niet correct dat in het ontwerp van decreet criteria worden voorgesteld die niet gehanteerd zijn bij de inventarisatie van ankerplaatsen in de landschapsatlas. Volgens de landschapsatlas betreft het “de meest waardevolle landschappen met een complex van gevarieerde erfgoedlandschappen, met een hoge gaafheid of representativiteit of die ruimtelijk belangrijk zijn voor de zorg of het herstel van de landschappelijke omgeving.”

[13] **Artikel 27** legt de rechtsgevolgen vast voor de administratieve overheden vanaf publicatie van het besluit tot voorlopige aanduiding van de ankerplaatsen in het Belgisch Staatsblad. De Raad interpreteert dit artikel als dusdanig dat artikel 35, artikel 36, artikel 38 en artikel 40 van toepassing zijn. Indien deze lezing correct is, stelt de Raad volgende aan-

passing van artikel 27 voor “ de rechtsgevolgen, bepaald in artikel 35, 36, 38 en in artikel 40 ...” .

- [14] **Artikel 28** regelt de voorwaarden voor het aanduidingsproces van ankerplaatsen. Bij dit proces is een ruime bestuurlijke advisering voorzien, maar geen openbaar onderzoek. Een openbaar onderzoek wordt wel ingevoegd bij de opmaak van de ruimtelijke uitvoeringsplannen voor de erfgoedlandschappen.
- [15] **Artikel 32** bepaalt de rechtsgevolgen voor definitief aangeduide ankerplaatsen. De Raad stelt vast dat de rechtsgevolgen voor de voorlopig aangeduide ankerplaatsen dezelfde zijn als de definitief aangeduide ankerplaatsen.
- [16] **Artikel 34** formuleert een zorgplicht voor het landschap in ankerplaatsen. De Raad acht dit artikel overbodig aangezien de algemene zorg voor het landschap (onafhankelijk van de ruimtelijke bestemming) reeds geregeld is in hoofdstuk VII ‘maatregelen voor algemene landschapszorg’ van het landschapsdecreet.
- [17] **Artikel 35** formuleert een soort afwegingskader voor de administratieve overheden bij het nemen van beslissingen in een ankerplaats. Het betreft (1) het voorkomen van vermijdbare, (2) het voorkomen van onvermijdbare schade en (3) het nemen van mitigerende en compenserende maatregelen.

In het algemeen advies pleitte de Raad reeds voor een afstemming van dit artikel met de bepalingen van hoofdstuk VI inzake algemene landschapszorg (paragraaf 4). De Raad wees hierbij onder meer op het afwegingskader opgenomen in het decreet betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu én in de Europese Habitatrictlijn.

Zonder in detail te treden wijst de Raad op de onduidelijke formulering in artikel 35 2° met name “voorkomen dat onvermijdbare schade aan een typisch landschapskenmerk van een ankerplaats wordt aangebracht”. Zoals de memorie van toelichting terecht stelt is *onvermijdbare schade* de schade die inherent verbonden is met het doorvoeren van het voorgenomen project. Voor de Raad is het onduidelijk wat bedoeld wordt met het voorkomen van onvermijdbare schade. De Raad gaat ervan uit dat onvermijdbare schade niet te vermijden is (en dus ook niet te voorkomen).

- [18] **Artikel 36** regelt dat de ankerplaatsen bij de opmaak van ruimtelijke uitvoeringsplannen mee de basis vormen voor de afbakening van het erfgoedlandschap. De Raad wijst op enkele onduidelijkheden in dit artikel. Allereerst is niet duidelijk of dit artikel enkel van toepassing is op definitief aangeduide ankerplaatsen. De eerste zin laat dit vermoeden. In de tweede zin van dit artikel is evenwel sprake van “de ankerplaatsen”. De onduidelijkheid wordt nog versterkt doordat artikel 27 dat verwijst naar artikel 36 handelt over voorlopig aangeduide ankerplaatsen.